

**Reģionu komitejas atzinums “Globālo klimata pārmaiņu ierobežošana līdz 2 grādiem pēc Celsija” un
“Aviācijas nozares iekļaušana emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā”**

(2007/C 305/04)

REĢIONU KOMITEJA

- aicina Komisiju pielikt lielākas pūles augstākajā politiskajā līmenī, lai atbalstītu starptautiskas koalīcijas izveidi klimata pārmaiņu novēršanai, jo klimata pārmaiņas var tikai tad ierobežot, ja piedalās visas (svarīgākās) valstis;
- uzskata, ka dalībvalstīm, kurām ir ierobežotas iespējas ražot enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, būtu jādod iespēja ar tirdzniecības palīdzību sasniegt to mērķus saistībā ar atjaunojamu enerģiju — vai nu izmantojot ES mēroga “zaļās enerģijas” sertifikātu sistēmu, vai arī noslēdzot divpusējas vienošanās ar citām dalībvalstīm, kurām ir lielāks atjaunojamo energoresursu piedāvājums. Minētā pasākuma mērķis ir samazināt vispārējās izmaksas, kas rodas, īstenojot mērķus atjaunojamo energoresursu jomā;
- iesaka paredzēt papildu resursus un pasākumus, līdztekus izmantojot ES struktūrfondus, kas ir piemēroti instrumenti, lai pielāgotos klimata pārmaiņām un ar tādu pasākumu starpniecību kā energotaupe un atjaunojamo energoresursu izmantošana samazinātu siltumnīcefekta gāzi emisiju;
- uzsver reģionu pielāgošanās spējas nozīmi, lai sasniegtu mērķus energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā, jo, pateicoties reģionu pielāgošanās spējai, var samazināt kopējās, ar klimata politiku saistītās izmaksas. Tomēr minētajiem mērķiem ES līmenī būtu jābūt obligātiem;
- ir vienprātis ar Komisiju, ka aviācijas nozare būtu jāiekļauj *ETS*, jo minētā nozare ir strauji augošs siltumnīcefekta gāzu emisijas avots, un aicina Komisiju pilnībā ņemt vērā aviācijas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām;
- aicinās izveidot tādu aktīvu vietējo un reģionālo pašvaldību pastāvīgu sadarbību, kas vēlas veicināt informācijas apmaiņu un izveidot forumu, lai radītu jaunas idejas siltumnīcefekta gāzu emisijas rentablai samazināšanai.

Atsauces dokumenti

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Globālo klimata pārmaiņu ierobežošana līdz 2 grādiem pēc Celsija. Līdz 2020. gadam un pēc tam īstenojamie pasākumi"

COM (2007) 2

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK tā, lai iekļautu aviācijas darbības Kopienas sistēmā siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai

COM(2006) 818 galīgā redakcija — 2006/0304 (COD)

Ziņotāja: Lenie DWARSHUIS–VAN DE BEEK kdze, Dienvidnīderlandes reģiona izpildpadomes locekle (NL/ALDE)

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

1. uzskata, ka tīra vide ir viens no galvenajiem cilvēka darbības priekšnoteikumiem, un tādēļ atzīst, ka vides aizsardzībai ir ļoti svarīga loma cilvēka labklājības nodrošināšanā;
2. uzskata, ka labi pārdomāta vides un klimata politika katrā ziņā sekmē ekonomikas attīstību.

Attiecībā uz klimata pārmaiņu radīto draudu novērtējumu

3. uzskata, ka aizvien straujāko klimata pārmaiņu draudi, kas rodas siltumnīcefekta gāzu emisijas dēļ, ir neatliekams jautājums, kas būtu ļoti uzņēmīgi jārisina pirmām kārtām pašreizējai paaudzei;
4. piekrīt viedoklim, ka klimata pārmaiņas būtiski ietekmēs cilvēku labklājību, piemēram, to rezultātā radīsies siltuma dūriena risks, veselības problēmas, tiks kaitēts bioloģiskajai daudzveidībai, pazemināsies lauksaimniecības kultūru ražība dažos reģionos, samazināsies tūrisma iespējas, tiks nodarīts kaitējums jūras līmeņa paaugstināšanās un ekstrēmu laika apstākļu dēļ, tādējādi, iespējams, izraisot vides apstākļu dēļ radušos vērienīgu migrāciju uz tuvākajiem attīstītajiem reģioniem;
5. uzskata, ka klimata politika radīs arī daudzus pozitīvus blakus efektus, jo tā ļaus uzlabot arī gaisa kvalitāti (jo ir zemāka SO₂, PM un NO_x emisija), energoapgādes drošību (jo samazinās atkarība no fosilās degvielas importa) un zemes auglību (jo ir mazāki organisko vielu zudumi);
6. pilnībā piekrīt Komisijai, ka tādu politikas pasākumu izmaksas, kas paredzēti klimata pārmaiņu ierobežošanai, būs daudz mazākas par saistībā ar klimata pārmaiņu sekām aplēstajām izmaksām, un tādēļ klimata politika izmaksu ziņā ir ļoti efektīva politika;
7. atbalsta Kioto protokolā teikto par lauksaimniecībā izmantojamās zemes kā oglekļa uzglabāšanas vietas nozīmi. Palielinot organiskā oglekļa apjomu un organiskās vielas uzglabājot augsnē, valstīs var būtiski uzlabot arī CO₂ emisijas bilanci. Uz

augšnes aizsardzību virzīta apsaimniekošana ļauj samazināt arī klimatu ietekmējošo gāzu, piemēram, slāpekļa oksīda, metāna u. c., izdalīšanos. Šajā sakarā runa nav tikai par krātuves ietilpības saglabāšanu, bet galvenokārt par tās izmantošanu. Augsne pašlaik jāizmanto kā oglekļa uzglabāšanas vieta, lai — papildus citiem labumiem, kā augsnes bagātināšana un ūdens uzglabāšanas iespēju uzlabošana — pozitīvi ietekmētu CO₂ emisijas bilanci. Organisko atkritumu apsaimniekošana kā viens no zemes apsaimniekošanas veidiem un reģionālajā mērogā veikta organisko vielu pārstrāde, izmantojot kompostu un ražas atliekas, ir svarīgi mērķi, lai uzlabotu CO₂ emisijas bilanci.

Attiecībā uz klimata politikas starptautisko aspektu

8. aicina Komisiju pielikt lielākas pūles augstākajā politiskajā līmenī, lai atbalstītu starptautiskas koalīcijas izveidi klimata pārmaiņu novēršanai, jo klimata pārmaiņas var tikai tad ierobežot, ja piedalās visas (svarīgākās) valstis;
9. aicina Komisiju izstrādāt laika grafiku atbilstīgām iniciatīvām klimata pārmaiņu pārvarēšanai, kā arī skaidru stratēģiju vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanai, pie kam šīm darbībām jābūt pabeigtām līdz 2009. gadā Kopenhāgenā paredzētajam ANO sammitam par klimata jautājumiem.

Attiecībā uz klimata pārmaiņu un klimata politikas reģionālo aspektu

10. atzīst, ka galvenokārt dažādo dabas apstākļu un apdzīvotības blīvuma dēļ klimata pārmaiņas ļoti atšķirīgi ietekmē Eiropas reģionus;
11. atzīst, ka pirmām kārtām atšķirīgo dabas apstākļu un tautsaimniecības struktūras dēļ arī rentablu iespēju pieejamība siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai ļoti atšķiras dažādos reģionos;
12. tādēļ pauž nožēlu, ka Komisija vairs nepievērš uzmanību gan bezdarbības radīto izmaksu, gan darbības rezultātā gūto labumu reģionālajam sadalījumam, un aicina Komisiju veikt padziļinātu analīzi par klimata pārmaiņu un klimata politikas izmaksām un ieguvumiem reģionālajā aspektā;

13. iesaka paredzēt papildu resursus un pasākumus, līdztekus izmantojot ES struktūrfondus, kas ir piemēroti instrumenti, lai pielāgotos klimata pārmaiņām un ar tādu ietekmes mazināšanas pasākumu starpniecību kā energotaupība un atjaunojamo energoresursu izmantošana samazinātu siltumnīcefekta gāzi emisiju. Tādā veidā palielinātos atbalsts ES klimata politikai;

14. aicina Komisiju, lai tā, 2008. gadā veicot budžeta vidusposma pārskatu, vairāk finanšu līdzekļu piešķirtu klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanas pasākumiem, jo klimata jomā izvirzītie, tālejošie mērķi ir tikai tad sasniedzami, ja ir pieejams lielāks publiskais finansējums.

Attiecībā uz klimata politikas mērķiem

15. piekrīt Eiropas Komisijas, Eiropadomes un Eiropas Parlamenta viedoklim, ka Eiropas Savienībai būtu jātiecas sasniegt vērienīgus, vienpusēji izvirzītus mērķus, jo, lai izveidotu pasaules mēroga koalīciju klimata pārmaiņu novēršanai, ir nepieciešams līderis. Tādēļ tā atzinīgi vērtē Eiropas Savienības mērķi, proti, neatkarīgi no pārējos reģionos īstenotās politikas, līdz 2020. gadam vismaz par 20 % samazināt SEG emisiju salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni;

16. aicina Komisiju noteikt arī starpposma mērķus attiecībā uz CO₂ emisiju, piemēram, līdz 2013. vai 2015. gadam, lai veicinātu, analizētu un uzraudzītu ātrāku ietekmes mazināšanas pasākumu īstenošanu;

17. atbalsta šādus mērķus: līdz 2020. gadam vismaz par 20 % uzlabot energoefektivitāti un līdz 2020. gadam vismaz par 20 % palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru. Minētie mērķi varētu izrādīties efektīvi instrumenti, lai sasniegtu vispārējo emisijas samazināšanas mērķi. Iepriekš minētos mērķus nevar sasniegt, tikai veicot jaunus tehnikas izstrādājumus, drīzāk būtiski jāmaina gan ražotāju apziņa (piemēram, energoefektīvs un tajā pašā laikā patērētājiem pievilcīgs dizains), gan arī patērētāju apziņa;

18. uzsver reģionu pielāgošanās spējas nozīmi, lai sasniegtu mērķus energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā, jo, pateicoties reģionu pielāgošanās spējai, var samazināt kopējās, ar klimata politiku saistītās izmaksas. Tomēr minētajiem mērķiem ES līmenī būtu jābūt obligātiem.

Attiecībā uz emisijas kvotu tirdzniecību kā klimata politikas instrumentu

19. piekrīt Komisijas viedoklim, ka ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (ETS) būtu jāpiešķir galvenā nozīme, jo tā varētu būt rentabls instruments SEG emisijas samazināšanā;

20. aicina Komisiju prasmīgi pārvaldīt piešķirto atļauju apjomu, jo ETS būs tikai tad efektīva, ja maksimālais daudzums (t.i., kopējais emisijas atļauju skaits) būs ievērojami zemāks par SEG emisijas apjomu;

21. uzsver, ka kopējais ETS ietvaros piešķirto atļauju skaits būtu jāsamazina atbilstīgi emisijas samazināšanas mērķiem, kurus Komisija paredzējusi sasniegt līdz 2020. gadam, lai tādējādi novērstu pārāk lielā emisijas samazināšanas sloga uzlikšanu tām nozarēm, kas nav iekļautas ETS, piemēram, mājsaimniecībām un pārējiem lietotājiem, kuru enerģijas patēriņš ir neliels;

22. atbalsta atļauju, it īpaši aizsargātām rūpniecības nozarēm piešķiramo atļauju, daļēju pārdošanu izsolēs, jo tādējādi tiks nodrošināti labāki stimuli samazināt emisiju un uzlabota arī ETS efektivitāte. Minētā pieeja ir turklāt atbilstīgāka principam "piesārņotājs maksā". Turklāt atļauju daļējas izsoles gadījumā ETS iekļautajiem uzņēmumiem rastos mazākas izmaksas salīdzinājumā ar gadījumu, kad visas atļaujas tiktu pārdotas izsolē;

23. uzskata, ka izsole un pārējo (lielākās daļas) emisijas atļauju bezmaksas (sākotnējā) piešķiršanu var atstāt dalībvalstu ziņā, turklāt ES ir jāaskaņo piešķiršanas procedūra, lai novērstu konkurences izkropļojumus dalībvalstu vidū un palielinātu sistēmas efektivitāti; turpmāk saistībā ar tirdzniecības sistēmu varētu apsvērt iespēju atsevišķām tautsaimniecības nozarēm, kas atbilst ES izvirzītiem salīdzināmiem kritērijiem, piešķirt emisijas kvotas un/vai, neraugoties uz valstu mērķiem emisijas samazināšanas jomā, ES līmenī noteikt mērķus, visiem tirgus dalībniekiem piešķirot vienādu emisijas kvotu daudzumu uz saražotajām vienībām;

24. aicina Komisiju apsvērt, vai būtu jāpiešķir atbilstīgi līdzekļi, piemēram, no struktūrfondiem, lai sniegtu kompensāciju attālākajiem reģioniem, ko diezgan nopietni varētu ietekmēt aviācijas nozares iekļaušana ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā;

25. atzinīgi vērtē visas pūles saistībā ar ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas saskaņošanu ar līdzīgiem instrumentiem trešajās valstīs. Veicot atbilstīgus pasākumus, piemēram, ar kompensācijas maksājumu palīdzību, jānovērš konkurences izkropļojumi, kas nāk par labu ražotājiem no valstīm, kurās nav emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai līdzīgas sistēmas;

26. atzinīgi vērtē priekšlikumu ETS attiecināt arī uz citām gāzēm un nozarēm, jo tādējādi palielināsies gan sistēmas efektivitāte, gan iedarbība;

27. aicina Komisiju rūpīgi apsvērt ideju par iespēju dot maziem, bet energoietilpīgiem piesārņotājiem piedalīties ETS, jo tādā veidā varētu pazemināt emisijas samazināšanas izmaksas;

28. ir vienprātis ar Komisiju, ka aviācijas nozare būtu jāiekļauj ETS, jo minētā nozare ir strauji augošs siltumnīcefekta gāzu emisijas avots, un aicina Komisiju pilnībā ņemt vērā aviācijas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām;

29. aicina Komisiju, piešķirot kvotas, ņemt vērā aviācijas nozares īpatnības, jo īpaši to, ka aviācijas nozares radītā emisija (gan oglekļa, gan ūdeņraža emisija) vairāk ietekmē klimata pārmaiņas nekā darbību uz zemes;

30. pilnībā neatbalsta priekšlikumu piešķirt atbrīvojumu valdības vajadzībām veiktajiem lidojumiem, jo valdībai būtu jārada piemērs, lai veicinātu sabiedrības atbalstu minētajai politikai;

31. uzskata, ka oglekļa piesaistīšana un uzglabāšana kā paņēmieni būtu jāiekļauj ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā ar noteikumu, ka tiks stingri ievērotas uzraudzības un drošības prasības. Pirms tam, pamatojoties uz paraugprojektiem, jāpievērš uzmanība, cik lielā mērā un ar kādām izmaksām minētā tehnoloģija var veicināt siltumnīcefekta gāzu emisijas novēršanu.

Attiecībā uz pārējiem klimata politikas instrumentiem

32. aicina Komisiju izstrādāt sistēmas, ar kuru starpniecību dalībvalstis un reģioni var rentabli sasniegt mērķus saistībā ar atjaunojamiem energoresursiem un energoefektivitāti;

33. uzskata, ka dalībvalstīm, kurām ir ierobežotas iespējas ražot enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, būtu jānodrošina iespēja ar tirdzniecības palīdzību sasniegt to mērķus saistībā ar atjaunojamu enerģiju — vai nu izmantojot ES mēroga “zaļās enerģijas” sertifikātu sistēmu, vai arī noslēdzot divpusējas vienošanās ar citām dalībvalstīm, kurām ir lielāks atjaunojamo energoresursu piedāvājums. Minētā pasākuma mērķis ir samazināt vispārējās izmaksas, kas rodas, īstenojot mērķus atjaunojamo energoresursu jomā;

34. aicina Komisiju izvirzīt kopīgo mērķi attiecībā uz energoefektivitāti (t.i., tautsaimniecības kopējo energoietilpību), ņemot vērā reģionālās atšķirības nozaru struktūrā. Tas piešķirtu dalībvalstīm un reģioniem rīcības brīvību, lai, izmantojot plašāku pasākumu klāstu, tajā skaitā pasākumus saistībā ar ierīču enerģijas patēriņu un (reģionu) tautsaimniecības rūpniecības struktūru, sasniegtu mērķi;

35. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu panākt, ka, sākot ar 2012. gadu, ES pārdoto jauno automobiļu vidējais CO₂ emisijas daudzums tiek samazināts līdz 120 g/km, un aicina Komisiju pielikt visas pūles, lai, piemēram, veicinot pētniecību minētajā jomā, līdz 2020. gadam panāktu, ka vieglo automobiļu radītais CO₂ emisiju daudzums ir 95 g/km;

36. aicina Komisiju rūpīgi ņemt vērā subsidiaritātes principu, kad tā radīs jaunus politikas instrumentus. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir tieši tās iestādes, kuras var veikt efektīvus pasākumus saistībā ar sabiedriskā transporta jomu, satiksmes infrastruktūru, enerģētikas infrastruktūru, teritorijas plānošanas politiku, energoefektivitāti un sabiedrības informēšanu.

Attiecībā uz vietējo un reģionālo pašvaldību lomu ES klimata politikā

37. ir pārliecināta, ka reģionālā un vietējā līmeņa pasākumi ir nepieciešami efektīvas ES klimata politikas nodrošināšanai;

38. uzskata, ka arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga nozīme saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām. Tuvākajā laikā RK sagatavos atzinumu par šo tematu;

39. piebilst, ka vietējās un reģionālās pašvaldības jau tagad dažādos veidos dod ieguldījumu ES klimata politikā, piemēram:

- a. informē sabiedrību, citastarp skolās, par to, ka ir jārikojas, lai nepieļautu turpmākas klimata pārmaiņas;
- b. ar klimatu un enerģētiku saistītos jautājumus izvirza par noteicošiem teritorijas plānošanas faktoriem;
- c. sekmē investīcijas biomasas ražošanas infrastruktūrā un biodegvielas uzpildes staciju infrastruktūrā;
- d. rada stimulus ieguldīt siltumapgādes infrastruktūrās, kas siltuma padevi (atlikušais siltums, ģeotermiskais siltums, zemes aukstuma un siltuma kolektors) ļauj pielāgot pieprasījumam;
- e. veicina kravu novirzīšanu uz citiem transporta veidiem, piemēram, ar teritoriālās plānošanas politikas starpniecību;
- f. rosina attīstīt reģionālo sabiedrisko transporta satiksmi, piemēram, ar ātrgaitas tramvaja maršrutu savienojumu palīdzību;
- g. pastiprināti plāno un ierīko gājēju ceļus, kā arī citus ceļus nemotorizētai satiksmei;
- h. sekmē ekoloģiski nekaitīgu tehnoloģiju sabiedriskā transporta nozarē, veicot videi nekaitīgus publiskos iepirkumus;
- i. vienkāršo ar atjaunojamiem energoresursiem saistītu projektu apstiprināšanas procedūras;
- j. veidojot speciālistu centrus, uzlabo vietējo un reģionālo pašvaldību veikto uzraudzību energoefektivitātes jomā;
- k. veido starptautiskas partnerības, lai paplašinātu starptautisko koalīciju, kas vērsas pret klimata pārmaiņām, un nodotu jaunattīstības valstīm energotaupības tehnoloģiju;
- l. atbalsta tehnoloģiju pētniecību un izstrādi, izveidojot reģionālas “enerģētikas ielejas”;
- m. saistībā ar energoefektivitāti vai atjaunojamiem energoresursiem izvirzītos mērķus skata kopā ar tādiem reģionālā mēroga mērķiem kā nodarbinātība, inovācija un sociālā politika;
- n. izvirza vērienīgus mērķus, piemēram, tādu rīcības plānu izstrādi, kas paredzēti vietējo un reģionālo emisiju samazināšanai un “klimata pārmaiņu ziņā neitrāliem reģioniem” vai “klimata pārmaiņu ziņā neitrālam sabiedriskajam transportam un ēkām”;
- o. izmanto publisko iepirkumu, lai samazinātu enerģijas patēriņu un paaugstinātu preču un pakalpojumu energoefektivitāti;

- p. aicina vietējā un reģionālajā līmenī risināt organisko vielu pārstrādes un izejvielu jautājumu, jo transporta satiksmes samazināšana veicina CO₂ emisijas līdzsvara panākšanu;
40. uzņemsies atbildību, neatlaidīgi aicinot īstenot šādus trīs veidu pasākumus vietējā un reģionālajā līmenī:
- efektīvāk izplatīt informāciju par rentabliem pasākumiem klimata pārmaiņu jomā;
 - veicināt ES reģionu sadarbību;
 - veicināt sadarbību starp ES reģioniem un pārējiem pasaules reģioniem, piemēram, Amerikas Savienotajām Valstīm, Ķīnu un Indiju, tajā skaitā pastiprinot jau pastāvošo sadarbību starp reģioniem;

Briselē, 2007. gada 10. oktobrī.

41. aicina Komisiju organizēt konferenci par klimata politiku vietējā un reģionālajā līmenī, lai iepazīstinātu ar labāko praksi Eiropas reģionos un apspriestu to, kādā veidā Komisija var efektīvi atbalstīt vietējā un reģionālā mēroga pasākumus klimata pārmaiņu jomā;

42. aicinās izveidot tādu aktīvu vietējo un reģionālo pašvaldību pastāvīgu sadarbību, kas vēlas veicināt informācijas apmaiņu un izveidot forumu, lai radītu jaunas idejas siltumnīcefekta gāzu emisijas rentablai samazināšanai;

43. pauž vēlmi aktīvi piedalīties turpmākajā ES klimata politikas izstrādes procesā.

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Michel DELEBARRE
